

Nr 99.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1938/39 till rasbiologiska institutet.

(2:a avd.)

1:o I proposition (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t (punkt 88 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1938) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående anslag till rasbiologiska institutet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1938/39 dels till Rasbiologiska institutet: Avlöningar ett förslagsanslag av 39,000 kronor, dels till Rasbiologiska institutet: Omkostnader ett förslagsanslag av 7,800 kronor, dels ock till Rasbiologiska institutet: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 37,200 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 11 februari 1938 dagtecknad proposition (nr 159), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att dels för sin del förklara, att personalförteckningen för rasbiologiska institutet skall upphöra att gälla med utgången av budgetåret 1937/38, dels godkänna i propositionen intagen avlöningsstat för rasbiologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39, dels till Rasbiologiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 37,300 kronor, dels till Rasbiologiska institutet: Omkostnader för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 7,800 kronor, dels ock till Rasbiologiska institutet: Materiel m. m. för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 39,200 kronor.

Institutets nuvarande organisation fastställdes av 1934 års riksdag. Den närmaste ledningen av institutet utövas av en chef, vilken tillika är professor i rasbiologi inom medicinska fakulteten vid universitetet i

Uppsala. Vid institutet är i övrigt anställd icke-ordinarie personal, vilken utgöres dels av följande tjänstemän å extra stat, nämligen en rasbiolog (B 28), en statistiker (B 24) och en genealog (B 21), dels ock av erforderligt antal extra ordinarie och extra befattningshavare.

Till chef för institutet utnämnde Kungl. Maj:t den 15 maj 1936 docenten vid universitetet i Uppsala, medicine doktorn G. Dahlberg. Rasbiologbefattningen uppehålls för närvarande på förordnande, medan statistiker- och genealogbefattningarna äro vakanta. Övriga, mera fast anställda befattningshavare vid institutet äro för närvarande två assistenter i 11 lönegraden, ett kanslibitråde i 7 och en vaktmästare i 5 lönegraden i den för extra ordinarie befattningshavare gällande löneplanen.

På grundval av ett av särskilda sakkunniga i ämnet avgivet betänkande har i propositionen nr 159 framlagts förslag rörande en i vissa hänseenden ändrad organisation av institutet.

Omorganisationen betingas närmast därav, att institutets nye chef funnit sig böra föreslå en annan läggning av institutets arbetsprogram än som förutsattes vid den år 1934 beslutade organisationen. Sålunda skulle enligt Dahlbergs förslag det rent psykiatriska forskningsområdet få en mer tillbakaträngd plats än tidigare avsetts.

Det föreliggande organisationsförslaget avser att giva en mera fri organisation av institutet, möjliggörande en anpassning av dess medarbetarstab efter de uppgifter, institutet vid en viss tidpunkt har sig förelagda. De sakkunniga hava icke ansett sig böra uppställa något särskilt arbetsprogram för institutet. Ett sådant måste, anföras de, såsom inom all vetenskap, i sista hand bliva beroende av de personliga krafter för forskningsarbetet, som vid en viss tidpunkt stode till buds, och av deras särskilda förutsättningar och läggning. Men även med beaktande härav ansåge de sakkunniga, att organisationen av det institut, som skulle bära upp den rasbiologiska forskningen här i landet, icke borde ske efter ensidiga personliga linjer, utan borde vara sådan, att den inrymde och befrämjade upptagandet av olika vetenskapliga uppgifter inom rasbiologien och icke från början utestängde eller försvårade vissa grupper av forskningsområden eller arbetsuppgifter allenast därför, att för ögonblicket personliga krafter för ändamålet icke omedelbart syntes stå till förfogande.

Enligt förslaget bibehålles den nuvarande chefsbefattningen men dragas statistiker- och genealogbefattningarna. Rasbiologbefattningen förvandlas till en arvodestjänst med ett arvode av 7,700 kronor, motsvarande begynnelselönen, reducerad med vederbörliga pensionsavgifter, för en andre läkare vid statens sinnessjukhus (ortsgrupp F), för närvarande placerad i lönegraden B 26. Följande extra ordinarie befattningshavare skulle finnas anställda, nämligen en förste assistent i 15

lönegraden, två assistenter i 11 lönegraden, en assistent i 7 lönegraden och en vaktmästare i 5 lönegraden.

Under omkostnadsanslaget beräknas medel allenast till reseersättningar till ordförande och ledamöter i institutets styrelse samt till bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser.

Till materiel — vari inbegripes vetenskaplig materiel — beräknas väsentligt högre anslagsmedel än för närvarande. Materielanslaget skulle — bortsett från ett engångsbelopp å 11,500 kronor till inredning och utrustning av institutets nya lokaler — disponeras på följande sätt:

Inköp av böcker och tidskrifter	kronor 2,500		
Inköp av maskiner och instrument	» 500	kronor	3,000
Publikationstryck, översättningar	»		2,000
Kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt materiel:			
Reseersättningar åt institutets personal .	kronor 2,000		
Tillfälliga vetenskapliga medarbetare . . .	» 5,000		
Ersättning för materiel, insamlat genom andra myndigheters försorg eller med hjälp av tillfälliga biträden på annan ort	» 7,500		
Tillfälligt anställd personal vid institutet	» 7,500	»	22,000
Till djurstallet	»		700
		Summa kronor	27,700.

I anknytning till de sakkunnigas ovanberörda uttalande vill utskottet framhålla, att organisationen av rasbiologiska institutet bör vara sådan, att den gör det möjligt för institutet att utan svårighet till behandling upptaga olika vetenskapliga uppgifter inom rasbiologien och icke från början omöjliggör eller försvårar lösandet av vissa forskningsuppgifter allenast därför, att för ögonblicket personliga krafter icke omedelbart stå till förfogande för ändamålet. Från denna utgångspunkt synes den föreslagna omorganisationen vara väl tillrättalagd. Institutet sättes i stånd att smidigt inrikta sin verksamhet på de forskningsuppgifter, som kunna finnas vara för ögonblicket mest angelägna.

Mot detaljerna i Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en omorganisation inom ramen av de nu till institutet utgående anslagsmedlen, har utskottet icke något att erinra. Sålunda biträder utskottet förslaget om indragning av de nuvarande tjänsterna på extra stat. Utskottet anser, att rasbiologen i anslutning till departementschefens förslag bör komma i åtnjutande av i stort sett samma kontanta lön som en andre läkare vid statens sinnessjukhus och att denne befattningshavare bör förordnas för en tid av tre år i sänder. Ej heller har utskottet något att erinra mot att vissa avlöningskostnader, nämligen medel för avlönande av tillfälligt anställd personal, beräknas under materielanslaget. En sådan anordning synes vara till fördel för institutets verksamhet och stå i

Utskottet.

överensstämmelse med de anslagsprinciper, som kommit till användning i fråga om vissa andra vetenskapliga institutioner.

Utskottet, som jämväl i övrigt biträder anslagsberäkningarna, hemställer således,

att riksdagen må

a) för sin del förklara, att personalförteckningen för rasbiologiska institutet skall upphöra att gälla med utgången av budgetåret 1937/38;

b) godkänna följande avlöningsstat för rasbiologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till tjänsteman å ordinarie stat (institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala):			
a. Lön och tjänstgöringspenningar	kronor 12,000		
<i>Anm.:</i> Av detta belopp utgöra 8,000 kronor lön och 4,000 kronor tjänstgöringspenningar.			
b. Ålderstillägg	» 1,000		
<i>Anm.:</i> Ålderstillägget utgår efter 5 års tjänstgöring.			
		kronor 13,000	
2. Arvode och särskild ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t:			
a. Grundbelopp	kronor 7,700		
b. Vikariatsersättningar			
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 500	»	8,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar			
m. m.	kronor 13,500		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 2,000	»	15,500
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		»	600
		Summa förslagsanslag kronor 37,300;	

c) till *Rasbiologiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett *förslagsanslag* av 37,300 kronor;

d) till *Rasbiologiska institutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1938/39 anvisa ett *förslagsanslag* av 7,800 kronor;

e) till *Rasbiologiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1938/39 anvisa ett *reservationsanslag* av 39,200 kronor.

2:o) Vid anmälan i den till 1938 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen av frågor angående anslag å kapitalbudgeten under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t i avseende å statens allmänna fastighetsfond, Ecklesiastikdepartementet, föreslagit riksdagen (kapitalbudgeten: bil. 7, punkt 8), att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1938/39 till införande av oljeeldning i rasbiologiska institutet ett reservationsanslag av 3,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i den ovannämnda propositionen nr 159 givit riksdagen tillkänna, att proposition i omförmälda ärende angående anslag till införande av oljeeldning i rasbiologiska institutet icke kommer att avlåtast till riksdagen, i följd varav medel för sagda ändamål ej komma att erfordras för budgetåret 1938/39.

Med anledning härav påkallas icke något utskottets yttrande i ärendet; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

Utskottet.

Stockholm den 5 april 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Olof Olsson, Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Hansén, Asplund, Borell, Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli, André*n och *Nilsson* i Fredriksfält; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock, Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist, Jeppsson, Jonsson* i Eskilstuna, *Svensson, Andersson* i Prästbol, *Ward, Holmdahl, Weijne* och *Hansson* i Rubbestad.
